

Stefna Landsbankans um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka

---

Skjal nr. 201801-0442-4 | Samþykkt útgáfa september 2020 | Bankaráð

Efnisyfirlit

1	Gildissvið og markmið	3
2.	Stjórnskipulag aðgerða gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka.....	3
3.	Áreiðanleikakönnun, reglubundið og viðvarandi eftirlit með viðskiptavinum	4
4.	Áhættumat og áhættuvilji	4
5.	Tilkynning um grunsamleg viðskipti til skrifstofu fjármálagreininga lögreglunnar.....	5
6.	Eftirlit með framkvæmd stefnunnar, þjálfun starfsfólks og brot á stefnunni.....	5

1. Gildissvið og markmið

Landsbankinn leggur mikla áherslu á að fara í einu og öllu eftir kröfum laga um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka og stuðla að samvinnu milli bankans, yfirvalda og eftirlitsaðila þegar það á við. Það er markmið Landsbankans að haga vörnum bankans gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka í samræmi við það sem best þekktist hjá fjármálafyrirtækjum á innlendum og alþjóðlegum vettvangi.

Það er stefna Landsbankans að takmarka áhættu eins og kostur er þegar kemur að peningabætti og fjármögnun hryðjuverka. Þá er það stefna bankans að stunda ekki viðskipti við aðila sem teljast áhættusamir eða tengjast slíkum aðilum, svo sem tengdir lögaðilar eða einstaklingar, (t.d. stjórn eða raunverulegir eigendur), þegar litið er til áhættunnar á peningabætti, fjármögnun hryðjuverka og sviksemi, samkvæmt áhættumati bankans.

Stefna Landsbankans um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka gildir um alla starfsemi og fyrir allt starfsfólk Landsbankans og dótturfélaga.

2. Stjórnskipulag aðgerða gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka

Landsbankinn viðhefur árangursríkar skipulagslegar- og stjórnunarlegar ráðstafanir til að draga úr og stýra áhættu sem stafar af peningabætti og fjármögnun hryðjuverka m.a. í formi verklagsreglna og verkferla sem endurskoða skal reglulega.

Verkferlar sem settir eru á grundvelli stefnu um aðgerðir bankans gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka innihalda að lágmarki ákvæði um framkvæmd áreiðanleikakannana, framkvæmd áhættumats, eftirlit með viðskiptasamböndum, viðvarandi eftirlit, eftirlit með viðskiptaþvingunum, tilkynningarskyldu á grunsamlegri háttsemi viðskiptavina og ráðstafanir henni tengdri, kröfur vegna ráðningar starfsfólks og ákvæði um þjálfun starfsfólks.

Það er á ábyrgð framkvæmdastjórnar að tryggja virkni ráðstafana til að takmarka hættu á peningabætti og fjármögnun hryðjuverka, svo sem með reglulegi mati á að fullnægjandi eftirlitskerfi og að verkferlar séu til staðar á hverju sviði svo starfsfólk geti sinnt eftirliti eins og lög gera ráð fyrir.

Aðferðir við að draga úr hættu á peningabætti og fjármögnun hryðjuverka í starfsemi Landsbankans er byggðar upp með sama hætti og annað eftirlit bankans. Starfsfólk í framlínu bankans eru fyrsta varnarlína bankans og snýr hún að daglegum rekstri. Það er á ábyrgð fyrstu varnarlínu að meta og upplýsa um áhættu sem starfsfólk verða vart við. Starfsfólk skal samkvæmt verferlum bankans tilkynna öll grunsamleg eða óvenjuleg viðskipti til regluvörslu. Önnur varnarlína, þ.e. regluvarsla og áhættustýring, þróar og viðheldur virkum kerfum innra eftirlits til að tryggja meðal annars fullnægjandi áhættustýringu, gæði upplýsinga og að farið sé að lögum og innri stefnu, reglum og verkferlum bankans. Innri endurskoðun sem þriðja varnarlína veitir svo óháð mat á virkni fyrstu og annarrar varnarlínu og hversu vel þær sinna sínu hlutverki.

Heimilt er að útvista hluta af aðgerðum bankans gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka ef fyrir liggur heimild samkvæmt lögum enda auki það ekki áhættu eða komi niður á vörnum bankans.

Landsbankinn hefur tilnefnt aðila úr hópi stjórnenda sem sérstakan ábyrgðarmann sem skal að jafnaði annast tilkynningar til skrifstofu fjármálagreininga lögreglu, með þeim hætti sem hún ákveður, um grunsamleg viðskipti og fjármuni sem grunur leikur á að rekja megi til refsiverðrar háttsemi. Ábyrgðarmaður skal bregðast við fyrirspurnum skrifstofu fjármálagreininga lögreglu um viðbótarupplýsingar sem tengjast tilkynningum og veita allar nauðsynlegar upplýsingar sem hún óskar eftir í tengslum við tilkynningar. Þá skal ábyrgðarmaður gera skriflegar skýrslur um öll grunsamleg og óvenjuleg viðskipti sem eiga sér stað í starfsemi bankans.

Ábyrgðarmaður skal hafa skilyrðislausan aðgang að áreiðanleikakönnun viðskiptamanna, viðskiptum eða beiðnum um viðskipti ásamt öllum þeim gögnum sem geta skipt máli vegna tilkynninga.

3. Áreiðanleikakönnun, reglubundið og viðvarandi eftirlit með viðskiptavinum

Landsbankinn framkvæmir áreiðanleikakönnun á viðskiptavinum við upphaf viðvarandi viðskiptasambands, áður en einstök viðskipti eiga sér stað og sem hluta af viðvarandi eftirliti bankans með viðskiptasamböndum í samræmi við innri verkferla bankans. Þá er framkvæmd aukin áreiðanleikakönnun í samræmi við lög og áhættumat bankans m.a. eftirfarandi tilvikum:

- » Viðskiptavinur er staðsettur í áhættusömu eða ósamvinnuþýðu ríki
- » Vegna viðskipta við aðra tilkynningarskylda aðila frá löndum utan aðildarríkja EES
- » Um er að ræða viðskiptavini eða raunverulega eigendur lögaðila sem eru í áhættuhópi vegna stjórnmálalegra tengsla
- » Önnur tilvik þar sem áhættumat gefur til kynna aukna áhættu.

Landsbankinn viðhefur reglubundið viðvarandi eftirlit með viðskiptavinum bankans. Tíðni uppfærslu á upplýsingum um viðskiptavini byggist á áhættuskori viðskiptavinar en krafa er gerð um að viðskiptavinir uppfæri upplýsingar um sig á eins til þriggja ára fresti.

Landsbankinn hefur reglubundið eftirlit með einstaklingum og lögaðilum á alþjóðlegum válistum og listum yfir þvingunaraðgerðir. Landsbankinn hefur sérstakt eftirlit með erlendum greiðslum til og frá Íslandi bæði vegna hættu á peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka og vegna aukinnar hættu á sviksemi tengdum erlendum greiðslum. Þá hefur Landsbankinn eftirlit með þeim þvingunaraðgerðum sem Ísland framfylgir á heimsvísu.

4. Áhættumat og áhættuvilji

Landsbankinn framkvæmir áhættumat á vöruframboði bankans, þeirri þjónustu sem bankinn býður og á viðskiptavinum bankans og er það uppfært árlega. Áhættumatið tekur m.a. mið af áhættuþáttum sem tengjast tegundum vara, þjónustu, viðskiptavinum, viðskiptalöndum og dreifileiðum bankans.

Landsbankinn framkvæmir aukna áreiðanleikakönnun í viðskiptum sínum við áhættusama aðila og er með aukið eftirlit með slíkum viðskiptasamböndum og/eða takmarkar þá þjónustu sem er í boði fyrir viðkomandi viðskiptavini.

Landsbankinn stofnar ekki til viðskipta eða heldur áfram viðskiptum við:

- » aðila sem lúta alþjóðlegum þvingunaraðgerðum. Landsbankinn skal hlíta þeim takmörkun sem má finna á válistum t.a.m. á listum útgefnum af Sameinuðu þjóðunum, Evrópusambandinu, skrifstofu erlendra eigna (e. OFAC) og efnahagsbrotadeildar bandaríska ríkissjóðsins (e. FinCEN) og breska ríkissjóðnum (e. HMT)
- » lönd sem eru á lista hjá FATF (e. Financial Action Task Force) yfir áhættusöm og ósamvinnuþýð ríki sem þurfa að grípa til aðgerða gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
- » aðila sem grunur leikur á um að tengist skipulagðri glæpastarfsemi, s.s. fjárhættuspili, ólöglegri vopna-sölu, meiriháttar fjármunabroti, ólöglegri framleiðslu eða dreifingu fíkniefna, ólögmetu klámi, vændi eða mansali
- » aðila sem stunda viðskipti með kjarnorkuvopn
- » aðila sem óska eftir nafnlausum viðskiptum
- » fjármálafyrirtæki eða sambærilega aðila án raunverulegrar starfsemi eða heimilisfesti (skelbankar) eða við önnur fjármálafyrirtæki sem heimila skelbanka að nota reikninga sína
- » aðila sem búa til sýndarfé (e. mining) eða bjóða upp á kaup og sölu á sýndarfé
- » aðila þar sem ómögulegt er að sannreyna áreiðanleika fyrirbyggjandi upplýsinga
- » aðila sem af öðrum ástæðum en framan greinir er talin veruleg áhætta á peningaþvætti eða fjármögnun hryðjuverka.

Gæta skal sérstakrar varúðar í viðskiptum við:

- » aðila frá ríkjum sem eru á lista FATF yfir lönd sem hafa komið sér upp aðgerðaráætlun í samstarfi við FATF í aðgerðum ríkisins gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka
- » aðila sem ekki eru með beina tengingu við Ísland eða íslenska starfsemi
- » aðila sem hefur óvenju mikinn áhuga á framkvæmd áreiðanleikakönnunar eða vill ekki veita umbeðnar upplýsingar svo fullnægjandi áreiðanleikakönnun geti farið fram
- » aðila sem ekki reynist hægt að rekja eignarhald lögaðilans eða þar sem starfsemi eða skipulag er óvenjuleg eða verulaga torskilin

5. Tilkynning um grunsamleg viðskipti til skrifstofu fjármálagreininga lögreglunnar

Regluvarsla Landsbankans rannsakar sjálfstætt öll viðskipti sem tilkynnt eru sem grunsamleg eða óeðlileg af öðrum starfsmönnum eða flagga í eftirlitskerfum bankans. Viðskiptin eru rannsökuð og telji regluvarsla til efni til er send tilkynning um grunsamleg viðskipti til skrifstofu fjármálagreininga lögreglunnar. Lagaákvæði um þagnarskyldu takmarka ekki skyldu bankans að veita upplýsingar og aðgang að gögnum.

6. Eftirlit með framkvæmd stefnunnar, þjálfun starfsfólks og brot á stefnunni

Ábyrgðarmaður aðgerða gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka hefur eftirlit með framkvæmd stefnu þessarar og sér til þess að innleiddar séu verklagsreglur og verkferlar sem stuðli að samræmdum starfsaðferðum og góðri framkvæmd laga um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka í starfsemi Landsbankans.

Landsbankinn sér til þess að starfsfólk bankans hljóti sérstaka þjálfun í aðgerðum bankans gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka og öðlist þannig viðeigandi þekkingu á þeim innri reglum og verkferlum sem bankinn hefur sett á grundvelli laga og reglugerða

Brjóti starfsmaður gegn stefnu þessari eða öðrum reglum og verkferlum bankans, er lúta að aðgerðum gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka, án réttmætrar ástæðu getur regluvörður veitt honum áminningu eða gripið til annarra viðurlaga í samræmi við eðli brotsins. Áminning er veitt í samráði við mannauðsstjóra. Greint er frá broti starfsmannsins og eðli brotsins í skýrslu ábyrgðarmanns aðgerða gegn peningabætti til bankastjóra.

Stefna þessi skal endurskoðuð árlega eða oftár gerist þess þörf.